

Helsingfors/Mariehamn 12.9.2022**Nr 34/22****Hänvisning** Justitieministeriets skrivelse
15.8.2022, VN/9792/2022.

Till Justitieministeriet

Ärende

Justitieministeriet har i skrivelse 15.8.2022 inbegärt Ålandsdelegationens utlåtande över ett utkast till en överenskommelseförordning om skötseln på Åland av förvaltningsutgifter som gäller programmen för fonderna inom området för inrikes frågor. Inrikesministeriet, finansministeriet samt arbets- och näringsministeriet har beretts inkomma med utlåtande i ärendet. Inrikesministeriet har meddelat att de inte har något att anföra i ärendet. Några andra utlåtanden har inte bifogats. Ålands landskapsregering har samtyckt till överenskommelseförordningen.

Överenskommelseförordningens bakgrund och innehåll

För Europeiska unionens programperiod 2021-2027 har det inrättats tre fonder inom området för inrikes frågor: asyl-, migrations- och integrationsfonden, fonden för inre säkerhet, och, som en del av fonden för integrerad gränsförvaltning, instrumentet för ekonomiskt stöd för gränsförvaltning och visering. I Europeiska unionens lagstiftning föreskrivs det om anvisandet av anslag, om målen för fonderna och om programmen.

Lagtinget antog 11.2.2022 landskapslagen om tillämpning på Åland av lagen om fonderna inom området för inrikes frågor under programperioden 2021-2027 (nedan landskapslagen). Genom landskapslagen gjordes rikets lag om fonderna inom området för inrikes frågor under programperioden 2021-2027 (FFS 1125/2021, nedan rikslagen) med vissa i landskapslagen angivna avvikelser tillämplig i landskapet. Genom rikslagen genomfördes de krav som i Europeiska unionens lagstiftning ställs på förvaltningen av programmen. Ålandsdelegationen konstaterade i utlåtande 13.4.2022, liksom republikens president 25.5.2022, att hinder för ikraftträdande av

Postadress:Ålandsdelegationen
Statens ämbetsverk på Åland
PB 58
22101 MARIEHAMN**Telefon:**

växel 018-635270

Telefax:

018-635268

Adress i Helsingfors:Annegatan 22 A 3
00100 HELSINGFORS

landskapslagen inte förelåg. I utlåtandet kritiserade Ålandsdelegationen dock den oklara myndighetsbestämmelsen i landskapslagens 2 § 1 mom., enligt vilken landskapsregeringen ska sköta de förvaltningsuppgifter som gäller de nationella program som enligt rikslagen sköts av inrikesministeriet och finansministeriet, till den del förvaltningen grundar sig på landskapets lagstiftningsbehörighet. Delegationen konstaterade att det därigenom ankommer på landskapsregeringen att sköta såväl uppgifter som enligt rikslagens 6 § ankommer på den förvaltande myndigheten som de uppgifter som enligt lagens 7 § ankommer på revisionsmyndigheten. Eftersom lagstiftningen berör förvaltningen av medel som finansieras ur EU-fonder konstaterade Ålandsdelegationen att vid tillämpningen av landskapslagen bör det i självstyrelselagen stadgade förfarandet gällande beredningen av unionsärenden och kontakterna med Europeiska kommissionen följas.

I utkastets 1 § regleras överenskommelseförordningens tillämpningsområde. Förordningen ska tillämpas på förvaltningen av programmet för asyl-, migrations- och integrationsfonden och fonden för inre säkerhet i fråga om de uppgifter som hör till landskapets lagstiftningsbehörighet. Genom utkastets 2 § överflyttas de förvaltningsuppgifter och revisionsuppgifter som gäller de program som avses i 1 § i överenskommelseförordningen och som enligt landskapslagen ska skötas av Ålands landskapsregering till inrikesministeriet och finansministeriet. Förvaltande myndighet för programmen ska vara inrikesministeriet och finansministeriet revisionsmyndighet. Utkastets 3 § innehåller en ikraftträdelsebestämmelse. Genom förordningen upphävs överenskommelseförordningen om skötseln på Åland av förvaltningsuppgifter som gäller de nationella programmen för fonderna inom området för inrikes frågor (FFS 174/2017).

Lagstiftningsbehörigheten

Asyl-, migrations- och integrationsärenden berör utlänningslagstiftningen, som utgör riksbehörighet enligt självstyrelselagens 27 § 26 punkt. Lagstiftningsbehörigheten i fråga om landskapets myndigheter, kommunernas förvaltning, socialvården, undervisningsväsendet, ungdomsarbetet, näringsverksamheten och främjande av sysselsättningen tillkommer helt eller med vissa undantag landskapet med stöd av 18 § 1, 4, 13, 14, 22 och 23 punkterna i självstyrelselagen. På basen av nämnda lagrum bör landskapet anses ha behörighet i fråga om främjande av den integration som sker i landskapet. Då det gäller de två övriga fonderna konstateras att landskapet enligt 18 § 6 punkten i självstyrelselagen har lagstiftningsbehörighet i fråga om brand- och räddningsväsendet samt allmän ordning och säkerhet med de undantag som nämns i självstyrelselagens 27 § 27, 34 och 35 punkter. Enligt nämnda lagrum utgör ärenden gällande skjutvapen och skjutförnödenheter, försvarsväsendet och gränsbevakningen, ordningsmaktens verksamhet för tryggnad av statens säkerhet, försvarstillstånd och beredskap inför undantagsförhållanden, samt explosiva ämnen till den del rikets säkerhet berörs, riksbehörighet. I utlåtandet över landskapslagen konstaterade Ålandsdelegationen att rikslagen enligt denna beskrivning innehåller bestämmelser som dels hör till landskapets och dels till rikets lagstiftningsbehörighet. Eftersom förvaltningsbehörigheten följer lagstiftningsbehörigheten föreligger

inte hinder för att i enlighet med 32 § 3 mom. i självstyrelselagen överföra de i överenskommelseförordningen avsedda uppgifterna som utgör landskapsbehörighet från Ålands landskapsregering till inrikesministeriet respektive finansministeriet. Uppgifterna har inte närmare specificerats, men enligt formuleringen i utkastets 2 § gäller de samtliga de uppgifter som enligt landskapslagen ankommer på Ålands landskapsregering.

Finansieringen

Rikslagen innehåller bestämmelser om beredning, samordning, förvaltning och övervakning av de nationella programmen för fonderna inom området för inrikes frågor. Fondernas medel består av medel som Europeiska kommissionen i enlighet med Europeiska unionens budget har beviljat Finland ur fonderna inom området för inrikes frågor. I fråga om dessa medel uppkommer administrativa nationella kostnader. Självstyrelselagen utgår från att part som enligt självstyrelselagen har förvaltningsbehörigheten även har kostnadsansvaret. Kostnadsfrågan kan lösas t.ex. så att den särskilt anges i förordning eller genom separata avtal mellan behörig riks- och landskapsmyndighet. Enligt justitieministeriets promemoria har det i förordningsutkastet inte intagits några bestämmelser om kostnadsansvaret, eftersom det har ansetts att det inte är nödvändigt att inkludera en sådan bestämmelse i förslaget.

Ålandsdelegationens slutsats

Ålandsdelegationen ser inte hinder för att förslaget till överenskommelseförordning i föreliggande form sätts i kraft.

Närvarande

Ordföranden Lindbäck, ledamöterna Dahlén, Lampi och Siitari, jämte suppleanten Lindroos-Hovinheimo.

På Ålandsdelegationens vägnar:

Peter Lindbäck
ordförande

Rainer Åkerblom
sekreterare